

učeni in vsak v svojej stroki izvrstni možje. Nebeden ne diši po zagrizenem ustavoverstvu, nebeden ni znan nasprotnik Slovanov, nebeden ne velja kot freimaurer in kulturoborec. Vsi so na glasu, da so vrli, pošteni, nepristranski domoljubi avstrijski. Imamo torej vsaj upanja, da ukrenemo sedaj v Avstriji še bolje odločno, nego lani, na boljše pot. Bog daj!

Cerkvene zadeve.

Veliko čast tajnega svetovaleca prejeli so od svitlega cesarja koroški knezoškof premil. gosp. Valentin Wiery. Vsled tega odlikovanja jim dobaja naslov: ekseclenca.

Za družbo duhovnikov so vplačali č. gg.: Krušič Jakob 12 gl. (ustn. in let. dpl.), Zmazek in Pražen po 1 gl. letn.).

V mešnike posvečenih bo letos v Mariboru 7 gospodov bogoslovcev, 4 iz IV. in 3 iz III. leta. Jih imena so: g. Janez Cvetko, od sv. Vrbanja pri Ptujih; g. Jožef Dekort, od sv. Petra pod sv. gorami; g. Janez Tomanič, od sv. Tomaža nad Veliko nedeljo; g. Andrej Zdolšek iz Ponkve; g. Anton Aškerc, od sv. Marjete pri Rimskih toplicah; g. Vincencij Čepin iz Pilštaju; g. Paul Rat iz Hoč. Dne 18. julija se bodo delili nižji redi in subdijakonati, 20. dijakonat in 22. presbiterat.

Zgodovino lavantinske škofije nadaljuje marljivo preč. g. kanonik Orožen. Ravnokar je izišel III. del nemški pisane knjige „Das Bisthum und die Diöcese Lavant. Knjiga obsega nekdanji Savinjski arhidijakonati, dekanije celjsko in župnije celjsko, teharsko, žavsko, galiejsko, gotoveljsko, sv. Petersko, griško, polzelsko in Novi kloster. Tiskana je bila pri g. Rakošu v Celji in velja trdno vezana z določljivo vred 1 fl. 75 kr.

Nadškof goriški, 83 letni preč. milost. Andrej Golmajer, obhajali so 25letnico svojega nadškofovanja v Gorici prav slovesno. Prišlo jim je čestitat več škofov in 200 mešnikov zraven ogromnega števila svetne gospode. Tudi svitli cesar so v premilem lastnoročnem pismu siremu starčeku čestitali.

Menihov trapistov došlo je pretečene dni 28 mož iz Banjeluke v Maribor, kder so kot gostje prenočili v našem dijaškem semenišču in pri č. oo. frančiškanih. Drugo jutro so se odpeljali čez Nemško na Angleško, od koder se podajo na morji v južno Afriko med divje Zulu-Kafre, lani od Angležev podvržene. Ondi so prejeli 12 milij zemlje, da jo obdelujejo. Menihi potujejo molče. Le vodja spregovori, ako je treba!

Cvetje z vrtov sv. Frančiška izišlo je v 7. zvezku. Ta pobožni mesečni list je bojda v 6000 iztisih po Slovenskem razširjen. Pobožno podjetje podpira očivestni blagoslov božji. Cena je 70 kr.

Prošt v Doberlivesi na Koroškem je č. g. Fr. Bizonik, kurat v Okovski vasi blizu Vrbja, rojen Slovenec v Grabštajnu dne 18. nov. 1820.

Nemška procesija na sv. Višarje gre 4. augusta t. l. iz Ivnika, ter nabira deležnikov na železniških postajah 5. augusta v Spod. Drauburgu, 6. v Velikovci, 7. v Celovci in 8. v Terbiži.

Novo bogoslovsko knjige izidejo v 3 tednih v Ljubljani. Vel. čest. g. kanonik in profesor dr. Klofutar spisal je razlago ali „komentar“ velevažnega, a tudi razumeti težavnega lista sv. Paula do Rimljanov. Kdor želi knjigo dobiti, naj se oglasi v listnici pri čest. gosp. pisatelji, da mu jo takoj dološlje, ko izide.

Gospodarske stvari.

Kako plemenskim bikom polagati in streči.

M. Znano je, da ima plemenski bik žlahtne krvi velik vpliv na to, da postanejo njegovi zarodiči lepe telesne podobe, zmožni za delo in da so zdravih in krepkih moči, ktere zopet na svoje zarodiče prenesti more. Iz tega pa tudi sledi in se tako rekoč samo po sebi razume, da bi moral kmetovavec takšnim plemenskim bikom tako polagati in streči, da jim mogoče dolgo rabi, na kar se vse premalo gleda. Kajti kolikokrat se primeri, da se biki zelo žlahtne krvi vže v 3. ali 4. letu za pleme več ne rabijo. To pa ni prav. Zgodi se to večjidel iz tega vzroka, ker marsikteri bik po neprimernem krmljenju in po napačni strežbi vže pretežek in prelen postane za izpolnovanje svojega pravega namena. Včasih pa se mlademu biku tudi iz napačne dobičkarije krivo streže in poklada. Marsikateri lastnik hoče klajo ne le porabiti v to, da se biku plemenivna moč ohrani, ampak da bik tudi močno raste in se pita. Po tem takem pa mora dostikrat žival prezgodaj v mesnico pod sekuro brez mnogobrojnega žlahtnega zaroda in brez zadostne dosege svojega pravega namena. Mnogokrat se mora drugemu biku umakniti, ki ima za pleme morda dosti manje dobrih in izvrstnih lastnosti. Tako ravnanje pa je vsakokrat toliko bolj škodljivo, kolikor bolj bi kmetovavec delati moral na to, da svojemu živinskemu zarodu posebno stanovitnost dobrih in žlahtnih lastnosti pridobi in da ta cilj in konec prej ko prej doseže.

Na Angleškem se žlahtni biki za pleme večjidel do 8. včasih tudi do 9. leta za pleme rabijo. In to se tam, kakor čujemo, na veliki prid živinoreje godi. In zakaj bi tudi takó ne bilo? Žival je za delo in pleme še le takrat najsposobnejša, kedar je popolnoma dorastla. V naših krajih je menitev mnogo razširjena. Da so biki od 2.—4. leta za pleme največje vrednosti, to ni popolnem opravičeno in ima le za tega voljo nekoliko resnice v sebi, ker se po mnogih hlevih bikom večjidel krivo streže in napačno poklada in vsled tega za plemenjenje nesposobni postanejo.

Pravi živinorejec se mora pred vsem vprašati, v kateri dobi doseže govedo svojo popolno godnost in je telesno do cela doraščeno? Navadno

se pravi, da je govedo v 6. letu popolnoma dorastlo. Vendar pa tukaj tudi reja in odgojevanje mnogo vpliva, in skoraj več kakor čas sam odločuje. Dajajmo n. pr. zdravemu teletu bikiču skozi 6—8 tednov vse materno mleko, potem prestopimo po malem od mleka k trdi klaji, ktera mora pa 1. leto obstajati iz debelo mletega ovsa, prge in pa iz dobrega sena. Te klaje mora mladi bikič v prvem letu svoje starosti vedno v zadostni meri dobivati. Seno mora vedno lepo suho biti. V jasli se mu še položi kos kamnene soli za lizanje. Vrh tega se mora živinče mnogo na prostem pod milim nebom gibati, v čistem zraku sem ter tje skakati in sploh skrbno strežbo in dobro paznjo imeti, tako bode živinče v 12. mesecih toliko vzrastlo, kolikor bi bilo pri pomanjkljivi klaji in postrežbi še le v 2. ali 3. letu postalo. Ko pa je umno odrejevan bik najpozneje v drugem ali tretjem letu popolnoma dorastel, tako mora pa potem, če ima živinče dosti žlahtnih lastnosti na sebi, živinorejec na to gledati tako žlahtno živino kolikor mogoče dolgo let v kreposti in moči ohraniti, da tako po odrejevanji žlahtnega živinskega zaroda svojo korist najde. To pa ni mogoče, ako se bikom ravno tako polaga in streže, kakor kravam. Kajti kravam je treba krme, po kateri morejo vsaki dan kolikor mogoče največ mleka nabrati; bikom, popolnoma odrasčenim je pa treba take krme, po kateri pri svoji plemenivni delavnosti ohranjajo krepko in pravilno telesnost. Ako se tedaj bikom vsaki dan jednaka krma polaga kakor kravam, tako postane pri njih oni del krme, kterege krave v napravo mleka obrnejo, le pitavna krma; biki postanejo v kratkem pretežki, pretolsti in premastni. Kolikor več se pa v njihovem telesu nabere toščee ali maščobe, toliko bolj zgubijo njihove mišice svojo krepkost in prožljivost, celi njihov telesni organizem postane nekako medel, kar se najbolj na njihovi lenosti za plemenjenje spozna. Brezkrepkost in lenost bikov se pa izdatno poviša, ako se jim krma še v bolj vodeni podobi podaja, kakor je to pri kravah in sicer ne brez prida v navadi; vsi organi postanejo nekako vodeni, in vsled tega medli in malo sposobni za plemenivno delavnost.

Vse te napake se pa dajo odpraviti po naravni in namenu primerni klaji, in strežbi. Najbolje se pa to doseže, ako se bikom tako polaga, kakor žrebcom. Kot travna klaja se jim daje v jednaki meri slame in sena kot krepivna klaja pa vsak dan $1\frac{1}{2}$ —2 kila debelo mletega ovsa in $\frac{1}{2}$ kilo grašne ali bobove melje. Senena klaja se vrže biku v lestvice, krepivna klaja pa s slamnatim rezanjem pomešana v jasli. Primeša se še 4—6 dekagramov soli. Ako se vrh tega še za to skrbi, da ima bik dosti dobre in čiste pitne vode in pa priliko se dan na dan v prostem zraku sprehoditi, kar se najleži s kako lahko vožnjo doseže, tako bode bik kmetovavcu 8—10 let za pleme brez vse škode žlahtnemu zarodu v krep-

kem in za plemenjeuje sposobnem stanu služiti mogel.

Če koga pikne bučela, osa ali sršen pomaga jako hitro amonijak, ali tako zvani salmijakovec (Salmiakspiritus). Toda navadno ga ljudje nimajo precej pri rokah. Hitreje se utegne dobiti tobakove vode, ki se vceedi na dno pipi ali fajfi; tudi iz cigare goreče daje se jednaka tekočina izžmeti iz onega konca, kterege tobakar v ustih drži. Te tobakove vode treba je na rano vribati potem, ko se je žalec iz nje potegnil. Bolečina zgine takoj in tudi oteklina se zabrani, ako se je hitro ovega sredstva ranjenec poslužil.

Zoper kašelj in nahod priporočajo sledeče sredstvo: vzami $\frac{1}{2}$ litra dobrega čebulja ali luka, odlupi mu zunanje liste ter ga deni v lonček, v katerem je liter tople vode. Vsak čebulj mora biti po 3—4krat narezan, pa tako, da še ne razpadne; prideni 400 gramov cukra melisovca in 70 gramov strdi. To zmes kuhaj $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ ure. Zavrelo tekočino spravi potem v steklenico. Kedar te napadne kašelj, vzami od ove tekočine za 1 žlico polno in povžij, potem pa še na den po 5—8 pol žlic; preden spat greš, smeš povžiti zopet 1 polno žlico. Tekočino je treba pred vlivanjem v steklenico precediti, da se odpravijo čebuljevi listki. Pije se vselej topla. Kedar pa kašelj le ne preneha, marveč vedno več sile dela, treba je zdravnika za svet poprositi.

M. Travno seme — pepel dobro gnojilo.
Za travnike, kateri se gnojijo in imajo močno, toplo zemljo, se priporočajo semena sledečih travnih sort. Ta semena se prav dobro med seboj pomešajo in se jih na hektaro vzame: 2 kilograma francoske pahovke ali latovke (*Poa pratensis*), 3 kilograme pasjega ali svinjskega reja (*Phleum pratense*), 3 kilograme glistnika (*Dactylis glomerata*), 4 kilograme laške pahovke ali travniške bilnice (*Festuca pratensis*), 4 kilograme travniške latovke (*Poa arnua*), 4 kilograme angleške pahovke ali trpežne ljulike (*Lolium perenne*), 3 kilograme bele detelje (*Trifolium repens*), 4 kilograme mermulike (*Trifolium agrarium*), 2 kilograma travniške detelje (*Trifolium hybridum*). Jesenska setev ni vsakokrat zanesljiva, ker zimski mraz mlade rastlinice večidel pokonča. Najbolj kaže pomladi sejati in sicer med ječmen ali med oves. — Lesni pepel na travnike raztrošati je zelo koristno naj je travnik bolj suhe ali bolj mokre zemlje. Na suhe travnike se mora pepela nekoliko manj raztrositi, kakor na mokre, 18 hektolitrov ga je zadosti na hektaro. Mokri travniki se morajo bolj močno pepeliti. Najbolje je rano na pomlad pepel navazati in raztrošati. Če je lesni pepel s premogovim pomešan, se ga vzame nekoliko več. Dobro pa je premogov pepel prej skozi sito presejati, da se odpravijo debeli kamnati oglji, ki so travni rasti le na kvar in škodo.

Sejmi. 5. jul. Marburg, Podplat, Rečica, Voznica, Lemberg, Videm, 7. jul. Vojnik, 8. jul. sv. Andrej v Susilah, sv. Jurij na Pesnici, sv. Hema, Pišce, 11. jul. Oplotnica.

Dopisi.

Iz Gradca. (V deželnem zboru) je nemško-liberalna večina poslancev zopet pokazala, da nimajo ti gospodje srca za stiske in težave, v katere je pahnilo kmetski stan liberalno gospodarstvo. Prošnje kmetov še toliko opravičene mečejo redno pod klop. Tako je se zgodilo prošnjam iz kozijanskega in lipniškega okraja, naj se odpravijo okrajni zastopi. Zastonj je krepko podpiral prošnje slovenski poslance g. dr. Radaj, zastonj so g. Herman, Lohninger, Bärnfeind zahtevali, naj se reč vendar po deželnem odboru preiskavati daje. Vse bilo je le bob v steno. Večina je potegnila z mariborskim advokatom dr. Duchatschem, ki se ni sramoval izreči, da so bili okrajni zastopi veselo sprejeti („mit Jubel begrüsst“). G. Lohninger ga je dobro oklestil rekoč, da so bili zastopi komaj z večino 6 glasov sklenjeni v deželnem zboru, a o kakšnem veselju ni nikder kaj brati. — Slovenski poslanec g. Kukovec je vprašal vlado za stran reguliranja Mure pri Mauti. C. k. namestnik je odgovoril, da se bode pomagalo sedaj zdatno, ker je tudi ogerska vlada voljna sodelovati pri reguliranju. Srenja Šoštanjska prosi za razpisanje v manjše srenje ter se je reč na predlog g. Hermana izročila srenjskemu odseku. Srenja Gornje-Bistriška dobila je pravico 2—10 fl. — pobirati od onih, ki hočejo srenjčanstvo prejeti. Leoben je prosil naj se višja realka tamošnja spremeni v višjo gimnazijo. Zbor je pritrdil toliko, da se bo reč v pretres vzela v deželnem odboru. Zahtevana podpora 4630 fl. za sv. Gallensko cesto je se odvila. Gradec sme 132.000 fl. v zajem vzeti in 2 hiši 166.000 fl. vredni prodati. Poslanec g. Žolgar podpiral je prošnjo, naj se učiteljem celjske okolice plača zviša pa ničesar ni opravil. Velevažni so še 3 nasveti liberalcev: g. Knaffl svetuje, naj dežela 8 milijonov v zajem vzame proti 4% in 50letnemu odplačevanju ter se naj dolg gruntne rešitve tako odpravi, baron Čok želi deželske podpore za stavljenje železnice po ali kraj velikih cest I. vrste, in poslanec Posch tirja, naj se siromaške ustanove fajmoštrom poberó in srenjskim županom izročijo. Liberalci bodo ta nasvet skoraj gotovo sprejeli in tako novo zmešnjavo v deželo pognali.

Iz Ptuja. (Judje ali židovi) kako se pri nas vedno bolj širijo, to je „Slov. Gosp.“ uže večkrat omenil in če bo tako naprej šlo, bo za kakih 20 let pol Ptuja v židovskih rokah. Kakor je v obče znano, barantajo židovi z robo vsake vrste. Luk in česnek, črešnje in jabelka, jagode in grozdje, jajca, pišanci, kopuni, purani, vsaktero zruje in sočivje, kože: zavečje in pesje, lisičje in

kravje, dihurjeve, svinjske, jazbečje, konjske, krompir in skipek, vino in viuski kamen, stare hadre in staro zlato, skratka vse karkoli dežela pridelala, priredi in premore, razven morebiti živih svinj, kupuje in prodava židov in pravi se, ka je pre zadovoljen z malim dobičkom, samo če je pogosten. Ker židov vselej gotovih denarjev našteje, mu ljudje svoje pridelke skoro raji ponujat prihajajo kakor kristijanom, vže tudi zato, ker se z njim lahko porazumejo. Ptujski židi so se namreč v kratkem času, odkar so se tukaj naselili, precej gladko slovensčini privadili, živ dokaz: ka bi se postavim, tudi gimnazijski ravnatelj gospod Fichna, kojemu se ima Ptuj za priseljenje židov največ zahvaliti, v 20 in več letih, odkar si na Slovenskem kruh služi, tudi vže lahko toliko naučil, ka bi se zamogel bar za silo pogovarjati s starši, kedar prihajajo zvedavat, kako se njim deca učijo in obnašajo. — Za okolico ptujsko tedaj židi niso na škodo, ampak poprej na hasek; kajti pri njih kmet vse svoje pridelke v vsakem hipu lahko v denar spravi in še precej dobro, samo če se ume čuvati, da ga pri meri in vagi ne opehari, kar žid neskončno rad stori. Saj je celemu svetu znano, ka se pravi, da židovu pre vera zapoveduje vsak dan najmanje 7 kristijanov noriti. Da bi vera kaj takšnega učila sicer ni res, dogaja pa se stokrat. Zatorej ljubi kmetje! dobro pazite, da pri meri in vagi ne zgubite na 2 in 3 gube, kar ste židovu dražje prodali ali od njega ceneje kupili, kakor pri kristijanuu. Posebno pa se čuvajte od židov denarja na posodo ali celo na „beksl“ jemati; kajti to je blizo tako, kakor da bi se z dušo in telom žerjavemu hudčiču zapisali. Čuditi pa se moramo, zakaj si od naših židovov še ne jeden ni oskrbel metra in škarenj, ker: ptujski „šnitist“, stara roba in visoka cena, prišlo je vže davno v pregovor!

Od št. Ilja pri Velenji. (Toča, bučeloreja, volitev.) Od zahoda sem se pripodijo dne 19. roznika pogubni oblaki, iz kojih začne ob 5. uri popoldne jako neusmiljeno sipati točo debelosti golobjih jajc. Za $\frac{1}{4}$ ure jo je zatopil strašen nalliv deža, in tako storil tej žalostni igri konec. Naša polja, sadunosniki in vinogradi, koji so si za slano pretečenega meseca vendar skoraj povsod do dobra opomogli, so zopet hudo poškodovani; sedaj pa še neprestano dežuje in pravilno razvijanje in popravljanje poškodovanega zabranjuje, pa Bog je dal, Bog je vzal, Bog bo zopet dal! Bučeloreja se letos pri nas, bržčas zaradi mnogih deževnih dnij jako slabo obnaša, malo boljše od leta 1879. Rojev se je do 20. junija dobilo še celo malo proti temu, ko so bučele leta 1878 do 20. junija uže rojile 3. tudi 4. roj; vrhu tega silijo k njim vsakojaki mrčesi: ose, sršeni, ptice, molji, najhujši ropar je pa metalj smrtoglavec, ki ob jasnem večeru prileti iz daleča z glasnim šumantjem, ter se ne zменеč za brambo skrbnih stražnikov vsili v panj. Nedavno sem enega teh ponoč-